

Jaarverslag 2021

Inhoud

Colofon	3
Voorwoord	4
Inleiding en Indeling	5
1 Vereniging	6
1.1 Ledental.....	6
1.2 Bestuur.....	7
1.3 Vrijwilligers	9
1.4 Vertrouwenspersoon	9
2 Ontmoeting	10
2.1 Contactdagen	10
2.2 Gespreksgroepen	10
2.3 Kompas	11
2.4 Leesgroep	11
3 Deskundigheidsbevordering / Kennis / Inbreng vanuit Ervaringsdeskundigheid.	12
3.1 Algemeen	12
3.2 Academische Werkplaatsen Autisme 2.0.....	12
3.3 Informatietafel Autisme.....	12
3.4 Vertegenwoordiging.....	12
3.5 PAS-Ledenpanel	13
3.6 PAS-SiO (Samenwerken in wetenschappelijk Onderzoek)	13
4 Belangenbehartiging	14
4.1 Rijvaardigheidstesten Autisten	14
4.2 Regionale Convenanten /Expertise Netwerken Autisme	14
4.3 European Council of Autistic People (EUCAP) Europe.....	14
4.4 Werkgroep Werk	15
5 Communicatie	15
5.1 Website.....	15
5.2 Social Media	15
5.3 Ledenbrief	15
5.4 Nieuwsbrief	15
5.5 Telefoon.....	16
5.6 Beurzen/Informatiekraam	16
5.7 Drukwerk	16

COLOFON

Personen uit het Autisme Spectrum (PAS) is een vereniging die informeel in 2001 en bij notariële akte op 12 juni 2006 is opgericht en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 09161548.

Het statutaire doel van PAS is het behartigen van de belangen —in de ruimste zin van het woord— van normaal- tot hoogbegaafde personen boven de achttien jaar met een stoornis uit het autisme spectrum of een sterk vermoeden hiertoe. PAS tracht dit doel te bereiken door het organiseren van een veelheid van activiteiten. Om praktische redenen zijn activiteiten toegankelijk voor autisten die in staat zijn om zelfstandig deel te nemen.

Het jaarverslag van PAS is samengesteld onder verantwoording van het bestuur. Het bestuur dankt alle vrijwilligers voor de verrichte activiteiten en het aanleveren van een verslag.

VOORWOORD

Beste lezer,

Bijgaand ontvangt u het jaarverslag van Pas over 2021. Door o.a. Corona is het een ingewikkeld jaar geworden. Veel activiteiten die in het begin van de zomer werden opgestart, moesten in het najaar weer stoppen.

Het bestuur bestond door ziekte van Corinne een groot deel van het jaar effectief uit twee personen, waardoor er moeite was de vereniging draaiende te houden, en geen bestuurskracht was om nieuwe beleid te ontwikkelen.

Desondanks is er het afgelopen jaar toch nog heel wat gebeurt. Daarvan getuigt dit jaarverslag.

Wij zijn blij en trots dat zoveel leden bereid zijn zich actief in te zetten als vrijwilliger. We hopen dat we elkaar het komend jaar weer mogen ontmoeten!

Ik wijs u er op dat dit een jaarverslag is over het afgelopen jaar 2021. De plannen voor 2022 vindt u in de ledenbrief van maart/april 2022.

Tammo Michel,
secretaris

INLEIDING EN INDELING

Om de privacy te bewaken leest u alleen de voornamen van de actieve vrijwilligers tenzij er meerdere mensen met die voornaam zijn; van de bestuursleden wordt de naam wel volledig opgenomen.

Meld taalfouten graag vooraf bij de secretaris@pasnederland.nl.

Heb je een reactie op de inhoud dan is het fijn als je het bestuur@pasnederland.nl daar tijdig over informeert. Wij kunnen dan mogelijk direct een reactie of een antwoord geven. Vind je het belangrijk dat het in de notulen van de ALV komt, dan is het zinvol om jouw punt ook tijdens de vergadering in te brengen. Het is fijn als de discussie tijdens de ALV over hoofdlijnen gaat.

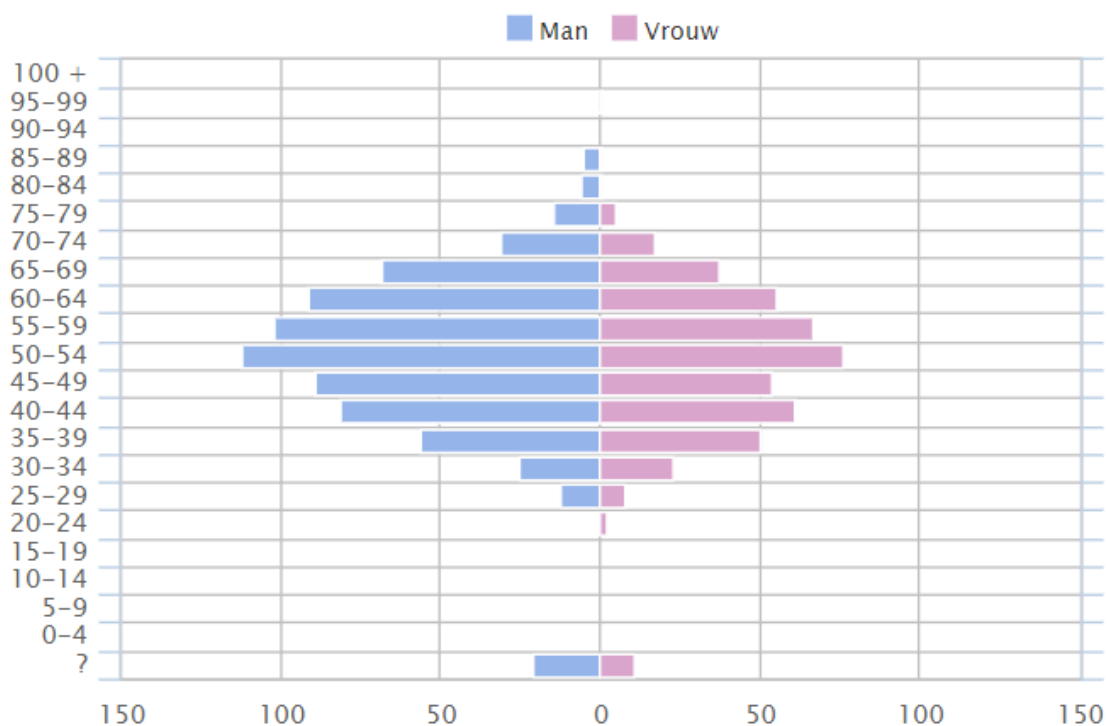
1 Vereniging

1.1 Ledental

Begin 2021 had PAS 450 leden. In het afgelopen jaar zijn er 35 nieuwe leden bijgekomen en 50 hebben hun lidmaatschap beëindigd. In 2020 groeide het aantal leden nog licht en we denken dus dat 2021 -meer dan 2020- te lijden had onder de beperkingen die Covid-19 ons oplegde voor de contactdagen en gespreksgroepen.

De leeftijdsverdeling van de PAS leden is vrijwel ongewijzigd: het gemiddelde PAS lid is 53 jaar oud. Ook het aandeel vrouwen is gelijk gebleven: 38%. In de onderstaande grafiek kun je ook zien dat we relatief weinig jongeren als lid hebben.

Verdeling leeftijd

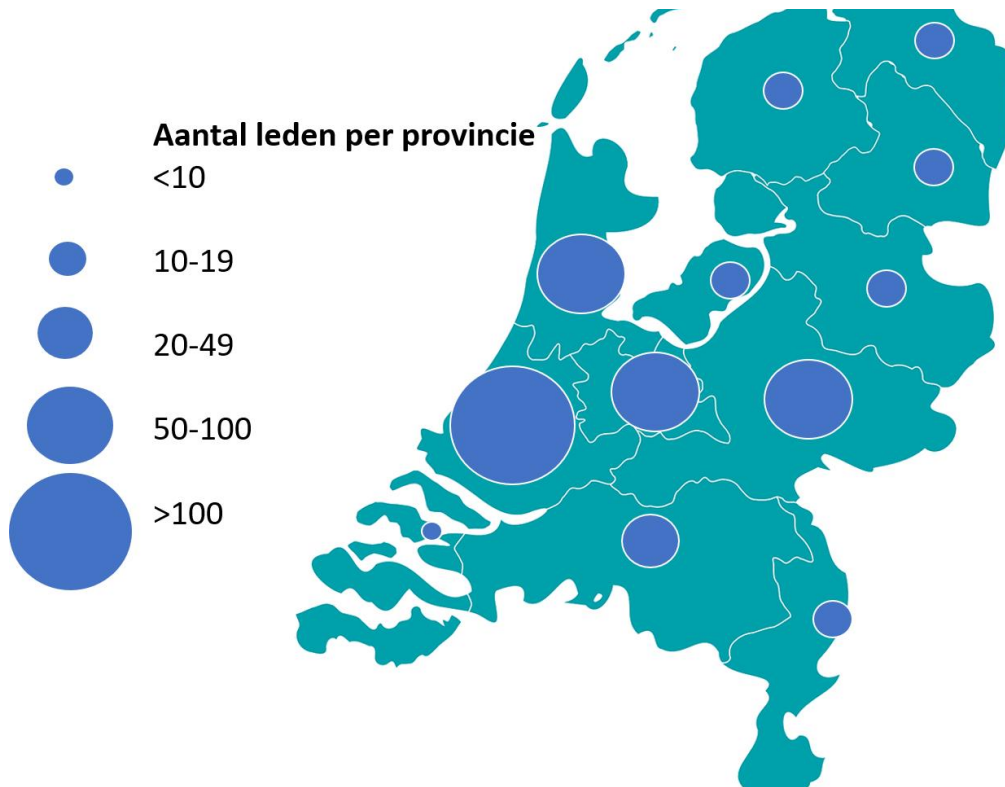
De helft van de nieuwe leden heeft interesse in vrijwilligerswerk, dat tekent het karakter van een actieve vereniging.

PAS heeft nu nog veel trouwe leden: ze zijn gemiddeld al 8.2 jaar lid. Veel van hen zijn lid vanaf de oprichting. Gemiddeld echter, blijven mensen ongeveer 6 jaar lid van PAS; dat is onveranderd in de periode 2017-2022. Die nieuwe leden zijn gemiddeld 48 jaar oud, vertrekkende leden gemiddeld 54 jaar.

Het werk voor de penningmeester wordt gemakkelijker: vrijwel alle nieuwe leden betalen per incassomachtiging, en dat scheelt veel werk in het controleren van contributiebetalingen. Op dit moment betaalt 71% van de leden per incassomachtiging.

42% van de PAS leden is ook lid van de NVA, Impuls of Balans. Zij krijgen extra korting op hun lidmaatschap.

Waar wonen de leden van PAS? De meesten wonen in het 'westen': Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht.

Het werk voor de penningmeester wordt gemakkelijker: vrijwel alle nieuwe leden betalen per incassomachtiging, en dat scheelt veel werk in het controleren van contributiebetalingen. Op dit moment betaalt 70% van de leden per incassomachtiging.

10% van de PAS leden is ook lid van de NVA, Impuls of Balans. Zij krijgen extra korting op hun lidmaatschap. De NVA geeft ook korting aan hun leden als ze lid van PAS zijn. Veel nieuwe leden worden eerst lid van PAS en daarna pas van de NVA met de verklaring dat de NVA alleen korting geeft als ze nog geen korting bij PAS krijgen. De korting bij PAS vragen ze pas later aan, omdat wij korting geven ongeacht een eventuele korting elders.

1.2 Bestuur

Door Corona en bestuursproblemen is 2021 voor PAS een ingewikkeld jaar. De contactdagen zijn net weer opgestart, en dan moeten die weer gestopt worden. Een enkele keer gaat men wandelen. Gespreksgroepen komen soms weer bij elkaar en moeten dan toch weer stoppen. Ook hier wordt er een enkele keer gewandeld. Bij de Onderzoeken gingen de werkzaamheden door, maar de vergaderingen vonden digitaal plaats. Ook het bestuur vergaderde alleen maar digitaal, maar kon dit nu tweewekelijks doen. Ze vergaderden in 2021 24 keer.

In het najaar van 2020 was Corinne door ziekte uitgevallen als penningmeester. In december lukt het bestuur om twee leden te vinden, Arjan en Diede, die in het voorjaar van 2021 de financiële administratie weer op orde brengen. Arjan stelt zich verkiesbaar als penningmeester.

CBR rijtest: In het voorjaar van 2021 spreekt het bestuur in bij de hoorzitting van de Gezondheidsraad over de keuringen van autisten bij het rijbewijs. De verplichte rijtest is daardoor komen te vervallen. Nu het psychologische onderzoek nog.

Jeannette start met een aantal andere vrijwilligers een Inloophuis voor Autisten in Amersfoort (PASSA) als burgerinitiatief. PAS ziet geen kans om hier bestuurlijk de verantwoording voor te nemen, maar probeert wel zoveel mogelijk ondersteuning te verlenen, door bijv. de subsidie bij PAS onder te brengen. Daarmee is PAS wel financieel verantwoordelijk geworden. Er is afgesproken te laten onderzoeken of en hoe Passa op termijn zelfstandig of met andere partijen verder kan. Aaltje heeft het bestuur daarin geadviseerd.

De Algemene Leden Vergadering wordt voorbereid en op 24 april gehouden. Op de vergadering wordt Arjan Lammers gekozen als bestuurslid (penningmeester) en treedt Emile Heilbron af. Tijdens de vergadering blijkt de financiën nog niet geheel helder te zijn. Goedkeuring kan nog niet verleend worden. Daarom wordt besloten in juni een tweede ALV te houden. Daarin kunnen dan ook de plannen voor 2021 beter aan de orde komen.

Gabrielle meldt zich aan als bestuurslid.

Op 26 juni wordt de tweede ALV gehouden. De jaarrekening wordt goedgekeurd en de plannen voor het komende jaar worden gepresenteerd: o.a.:

- de verschillende onderdelen/werkgroepen van PAS krijgen hun eigen coördinatoren waardoor het bestuur ontlast wordt, de contactdagen krijgen naast een coördinator drie regiocoördinatoren,
- Het bestuur heeft elke maand overleg met de coördinator van één van de werkgroepen/onderdelen,
- we gaan een jubileumdag houden met een jubileumboekje,
- bestuurlijk / juridisch wordt er naar de WBTR gekeken.
- er melden zich mensen aan voor een werkgroep communicatie en de website

In de zomer trekken Ernst Jan en Gabrielle zich terug als bestuurslid.

Er blijft dan een klein bestuur over (Arjan en Tammo, en een zieke Corinne) met weinig bestuurskracht.

Het kleine bestuur besluit geen initiatieven meer op te pakken, tenzij daar voldoende andere vrijwilligers zijn die taken kunnen uitvoeren. Het bestuur kan dit niet doen. Het lukt ook niet meer om een begin van een plan van aanpak voor de communicatie-werkgroep te maken. Daarom blijft dat liggen.

In augustus is er een klein overleg van gespreksgroepen in Amersfoort. Trudie trekt zich terug als coördinator van de gespreksgroepen.

Het jubileumboek en de jubileumdag gaat niet door, maar er wordt op 2 oktober wel een succesvolle vrijwilligersdag gehouden in Amersfoort.

Ondertussen gaat 'Kenniss' gewoon door. De naam 'Kenniss' en/of 'Onderzoek' is onduidelijk. Er wordt naar een nieuwe naam gezocht, bijv. 'Inbreng vanuit Ervaringsdeskundigheid' o.i.d.

PAS is naast het grote project AWA betrokken in de NIPA (waar gewerkt wordt aan een nieuwe Psycho Educatie) en gaan meedoen aan de ITA (Informatie Tafels Autisme – er is veel informatie over autisme maar hoe orden je die en maak je die toegankelijk?)

Daarnaast begint het 'Ledenpanel' steeds succesvoller te worden, en wordt er naast het Ledenpanel ook een 'Samenwerken in Onderzoek' (SiO) opgericht.

In Jos wordt een nieuwe coördinator voor de gespreksgroepen gevonden. Hij weet met de meeste nog actieve gespreksgroepen weer contacten te leggen.

Corinne komt aan het eind van het najaar weer terug, maar moet helaas toch weer stoppen. De bestuurlijke zwakte blijft.

1.3 Vrijwilligers

PAS heeft 66 vrijwilligers op 450 leden. Iets waar we trots op mogen zijn. We willen ook goed zorgen voor onze vrijwilligers.

Op 2 oktober hebben we daarom een vrijwilligersdag gehouden. Een geslaagde dag waarin Pas vrijwilligers elkaar konden ontmoeten, en konden overleggen over hun activiteiten. Ook de maaltijd daarna was gezellig en heel goed verzorgd.

In Jos vonden we een nieuwe administratie coördinator voor de gespreksgroepen.

Annelies vond veel nieuwe leden voor het Ledenpanel, en vond leden die mee willen werken bij Samenwerken in Onderzoek (SiO)

In het algemeen merken we dat we een coördinator voor de vrijwilligers missen. Soms krijgen we een aanbod van iemand die als vrijwilliger mee wil werken, maar we hebben dan niet de tijd en de mogelijkheid deze persoon te plaatsen en in het begin te begeleiden.

1.4 Vertrouwenspersoon

Mijn naam is Barbara de Leeuw, autivrouw, autimoeder en autismecoach.

Als Vertrouwenspersoon bij PAS kun je bij mij terecht indien er onenigheid is tussen de vrijwilligers en de leden van PAS of de vrijwilligers onderling. Het afgelopen jaar is er eenmaal een beroep op mij gedaan.

Heb jij een issue, klein of groot, met één van de vrijwilligers? Aarzel dan niet om contact met mij op te nemen via Vertrouwenspersoon-PAS@outlook.com.

2 Ontmoeting

2.1 Contactdagen

Door Corona kwam de planning moeizaam tot stand. Ook vielen er, door de vele lockdowns, de nodige contactdagen uit. Met name aan het begin van het jaar konden veel contactdagen niet doorgaan als gevolg van de beperkingen, in bepaalde gevallen zijn contactdagen in aangepaste vorm gehouden, bijvoorbeeld als wandeling. In de lente, zomer en herfst konden er gelukkig wel weer contactdagen worden gehouden. Helaas kwamen er aan het einde van het jaar weer beperkingen waardoor de jaarlijkse afsluiter van het jaar – de contactdag in Utrecht – helaas niet door kon gaan.

De contactdagen die er waren, zijn soms minder goed bezocht dan anders, vanwege de Coronapas, maar ook door angst voor Corona. Wel is er een nieuwe stad bijgekomen (Sneek) op de lijst. Daarnaast gaf de Coronapas problemen voor diverse vrijwilligers die daardoor niet als vrijwilliger konden optreden.

De coördinatie was in 2021 verdeeld over 3 coördinatoren met ieder een eigen regio (Noord, Midden, Zuid). Helaas is de coördinator Midden gestopt maar hij is deels vervangen door een nieuwe regio-coördinator. De verdeling van de coördinatorfuncties over meerdere personen maakt het werk een stuk minder belastend.

Ook Kompas is in de verdrukking gekomen door Corona.

2.2 Gespreksgroepen

De gespreksgroepen hebben voor een groot deel van het jaar 2021 stil gelegen vanwege COVID en de lockdown.

Na de zomervakantie zijn de groepen weer opgestart tot in de maand november / december. De aanmeldingen voor de gespreksgroepen bleven wel binnenkomen. De vrijwilliger die de administratie-coördinatie deed is halverwege het jaar vrij plotseling gestopt met het werk voor PAS Nederland. Het bestuur heeft, in die periode, voor een groot deel van de werkzaamheden op zich genomen. De vacature van administratie-coördinatie werd in oktober 2021 ingevuld door Jos Bruggeman.

De eerste periode voor de nieuwe vrijwilliger is een inwerkperiode geweest. De vrijwilliger kreeg hiervoor ondersteuning van het bestuur. Elke maand is er even telefonisch contact, met een bestuurslid, voor ondersteuning, vragen of mededelingen. Indien nodig zal er vaker telefonisch contact zijn.

De nieuwe vrijwilliger is al snel begonnen met het beantwoorden van de e-mails en het verwerken van de aanmeldingen.

In november 2021 heeft de vrijwilliger een e-mail verzonden waarin hij zich heeft voorgesteld aan alle gespreksgroep leiders. Daarbij is de vraag gesteld of de groepen wel of niet actief zijn. Zo ja, hoeveel deelnemers heeft een groep. Doelstelling van deze vragen was om weer een goed beeld / inzicht te krijgen van alle groepen in Nederland. Het belang is om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van alle groepen in Nederland die actief zijn. Door de respons van de gespreksgroep leiders is daar aardig inzicht in gekomen.

Een wens voor het jaar 2022 of het mogelijk is om de administratie te vereenvoudigen. Zodat men een beter overzicht krijgt in alle gegevens. Het is goed opletten dat de

gegevens correct worden verwerkt. Verder het blijven polsen van nieuwe deelnemers met de vraag of zij geplaatst zijn in een groep. Als laatste is proberen om de actuele gegevens van alle deelnemers van de groepen zo goed mogelijk op peil te houden.

Gespreksgroepen

Alkmaar	Gemengd
Amersfoort	Mannen- en vrouwengroep
Amsterdam	Gemengd
Zutphen	Vrouwen
Den Haag	Gemengd
Haarlem	Vrouwen
Leiden	Gemengd
Rotterdam	Gemengde en vrouwengroep
Utrecht	Gemengde, vrouwen en wandelgroep
Uden	Gemengd
Nijmegen	Op dit moment niet actief
Ede	Gemengd (GG MEE Gelderse Poort)
Arnhem	Gemengd

Aantal aanmeldingen 62, geplaatst 8, nog in behandeling 23, Geen contact /respons:12
Wachlijst 7, Onbekend 13.

2.3 Kompas

Er is één Kompasdag geweest naar het Automuseum Louwman.

2.4 Leesgroep

In 2019 startte een leesgroep voor PAS leden. Het begon met een filosofisch boek "The ethics of Autism" waarin beargumenteerd werd waarom mensen met autisme een verminderd of geen zelfbeschikkingsrecht zouden mogen hebben. Dit onderwerp trok PAS leden aan met een filosofische en een geëngageerde inslag aan. Sindsdien zijn een 10-tal boeken en artikelen gelezen, over onderwerpen rondom de thema's: wat is autisme, hoe wordt er tegen autisme aangekeken, hoe wordt ermee omgegaan. In het verlengde daarvan waren er onderwerpen zoals: wie is verantwoordelijk voor onze handicaps ('disabilities').

Met circa 6 leden van de leesclub komen circa één's per maand bij elkaar of ze gebruiken Zoom. Ieder leest van te voren een deel van de tekst en dan bespreken we 2 uur lang onze ideeën naar aanleiding van wat we gelezen hebben. De gespreksleider wisselt steeds.

We hebben nu plaats voor 2 nieuwe leden met vergelijkbare interesses, onze teksten zijn meestal in het Engels.

Wil je zelf ook een leesclub oprichten? Plaats dan een oproep in de nieuwsbrief. Zo zijn wij ook gestart.

3 Deskundigheidsbevordering / Kennis / Inbreng vanuit Ervaringsdeskundigheid.

3.1 Algemeen

De naam en de positie van deze tak van PAS begon dit jaar te knellen. Daarom wordt er gekeken naar een nieuwe naam (Inbreng vanuit Ervaringsdeskundigheid?) en wordt komend jaar gekeken naar hoe deze tak het beste ingericht kan worden in de structuur van PAS. Het is goed te constateren dat, nadat we jaren gevochten hebben voor onze inbreng, wij nu merken dat er vraag komt naar inbreng vanuit ervaringsdeskundigheid bij onderzoeken maar bijv. ook in klankbordgroepen en besturen van organisaties. Overigens is deskundigheidsbevordering daarmee nog niet weg. Om de inbreng beter te maken (groter dan n=1) zal deskundigheidsbevordering ook verder ontwikkeld moeten worden.

3.2 Academische Werkplaatsen Autisme 2.0

Voor de inhoudelijk opzet van de AWA verwijst het bestuur naar voorgaande jaarverslagen. In 2021 is er hard gewerkt aan het uitvoeren van de diverse onderzoeken. Niet alle onderzoeksprojecten liepen even soepel, met name de rol en taak van de ervaringsdeskundigen leidde tot discussie. Communicatie en Intervisie hebben mede daardoor extra aandacht gekregen. Alle projecten zitten nog op koers. Deelnemende partijen zijn in gesprek over de mogelijkheden voor en invulling van een volgende AWA.

3.3 Informatietafel Autisme

De informatietafel Autisme (ITA) is in het voorjaar van 2021 gestart. Het project wordt financieel en organisatorisch ondersteund vanuit het ministerie van VWS, team Langdurige Zorg. Deelnemers aan de ITA zijn partijen waar de doelgroep de informatie haalt. Naast PAS zitten aan tafel: de NVA, de projectleider van de Wegwijzers, VAB en de coördinator van de Autisme Netwerken Nederland.

In het voorjaar van 2022 zijn twee producten opgeleverd, een brochure voor wie net een classificatie heeft gekregen en Specialistische Cliëntondersteuning Autisme. In maart 2022 is een evaluatiebijeenkomst gehouden in aanwezigheid van vertegenwoordigers van het ministerie van VWS (Wim Brunenberg en Ingrid Claassen). Voortzetting blijkt door alle partijen gewenst maar is vooralsnog onzeker.

3.4 Vertegenwoordiging

PAS is vertegenwoordigd in de Ervaringsraad van het Netwerk Innovatie en Productontwikkeling Autisme (NIPA)

3.5 PAS-Ledenpanel

In 2021 heeft het PAS-Ledenpanel (ca 65 leden) medewerking verleend aan ca. 10 wetenschappelijke onderzoeken. Ik noem hier de belangrijkste:

- “Autisme en ondernemerschap”** (vragenlijst)
Elise de Waal HBO-Journalistiek CHE (Christelijke Hogeschool Ede)
- “Ervaringen van moeders met autisme met opvoedondersteuning”** (vragenlijst)
Ilse Brinkman Masteropleiding Orthopedagogische Wetenschappen VU (Vrije Universiteit)
- “Mogelijke stereotyperingen die vrouwen met autisme ervaren”** (Interviews)
Eline Hamming Interdisciplinaire Sociale Wetenschappen UvA (Universiteit van Amsterdam)
- “LHBTI+ & Autism; ervaringen binnen de Gezondheidszorg”** (Focusgroep)
AGOM (Alliantie Gezondheidszorg Op Maat)/COC-Nederland

De uitkomsten van de verschillende onderzoeken werden (voor zover ontvangen) gedeeld met de leden van het panel. Ook werden ze op de website van PAS geplaatst.

Nieuwe panelleden zijn uiteraard nog altijd van harte welkom. Voorwaarde is wel dat je lid van PAS bent.

Op de website kan je meer informatie over dit panel vinden.

Voor aanmelding of bij vragen/opmerkingen, neem contact op met de coördinator van dit panel (Annelies Meuleman): ledenpanel@pasnederland.nl

3.6 PAS-SiO (Samenwerken in wetenschappelijk Onderzoek)

Eind 2021 werd naast het PAS-Ledenpanel het PAS-SiOpanel opgericht.

PAS wil graag al in een éérdere fase van het ontwikkelen van nieuw onderzoek actief gaan samenwerken met wetenschappelijk onderzoekers. En daarna ook tijdens de fase van het analyseren & interpreteren van ontvangen onderzoeksdata (de ingevulde en retour gezonden vragenlijsten).

Doel: door het actief meedenken met onderzoekers tijdens het ontwikkelen van nieuw wetenschappelijk onderzoek zal er onderzoek komen dat beter gaat aansluiten bij de behoeften én de manier van denken/informatieverwerken van autistische volwassenen. Denk bijvoorbeeld aan voor ons relevantere onderzoeksvragen en logischer opgestelde vragenlijsten. Met uiteindelijk als resultaat: voor ons dagelijks leven meer praktisch bruikbare uitkomsten.

Wetenschappelijk onderzoekers stellen deze actieve samenwerking met autistische ervaringsdeskundigen zeer op prijs. Ook zij willen natuurlijk het liefst dat hun onderzoek zinvol is voor de doelgroep. Tegenwoordig is het vaak zelfs een voorwaarde om subsidie te kunnen krijgen om nieuw onderzoek te mogen ontwikkelen.

We hebben in de afgelopen jaren al de nodige ervaring opgedaan op dit vlak. Denk bijvoorbeeld aan onze samenwerking met onderzoekers binnen de Academische Werkplaats Autisme (AWA). PAS-SiO vormt een mooie uitbreiding van ons aanbod.

Het PAS-SiOpanel bestaat eind 2021 uit 7 ervaringsdeskundigen met autisme. In eerste instantie is een oproep verspreid onder het PAS-Ledenpanel om te peilen of daar geïnteresseerden waren om aan dit SiOpanel deel te gaan nemen. Uiteraard zijn overige PAS-leden ook welkom.

In december zijn we voor de eerste keer actief in actie gekomen: op verzoek van de KU-Leuven (Katholieke Universiteit) hebben we ons gebogen over een nieuw onderzoeksconcept gericht op het onderwerp "Keuzeverwarring bij volwassenen met autisme".

Voor meer informatie en/of interesse in deelname aan dit panel, neem contact op met de coördinator: Annelies Meuleman: ledenpanel@pasnederland.nl
Ook voor dit panel geldt: lidmaatschap van PAS is verplicht.

4 Belangenbehartiging

4.1 Rijvaardigheidstesten Autisten

PAS is als belangenvereniging gevraagd om mee te denken bij een adviesaanvraag van de minister van Infrastructuur en Waterstaat mr. J-B. Dijkstra. Het gaat daarbij over de risico's van ASS op de rijgeschiktheid.

De Gezondheidsraad is verzocht als onafhankelijk wetenschappelijk adviesorgaan de regering en het parlement voor te lichten over de stand van wetenschap bij vraagstukken die de volksgezondheid betreffen. En zij hebben voor hun advies een hoorzitting gehouden waarin wij tezamen met een aantal andere organisaties een bijdrage mochten leveren.

Wij hebben geadviseerd om de onzes inziens onterechte speciale regelingen bij rijbewijsaanvraag voor mensen met ASS zijnde medische keuring en extra rijtest af te schaffen. Verder staan we positief tegenover de door sommige rijschoolhouders aangeboden speciale aandacht voor o.a. rij en faalangst e.d.

PAS kijkt met belangstelling uit naar de resultaten waarbij in 2021 het verslag van de hoorzitting op de site van de Gezondheidsraad zal staan en de ministeriele besluitvorming in deze eveneens in 2021 verwacht wordt.

4.2 Regionale Convenanten /Expertise Netwerken Autisme

Pasleden zijn betrokken bij een aantal Regionale Convenanten / Expertise Netwerken Autisme, hetzij vanuit PAS, hetzij op persoonlijke titel:

Noord Holland Noord (Mariëlle),
Kennemerland (Annelies),
Gooi-Eem-Vechtstreek (Idzo),
Drenthe (Tammo),
Zuid-Holland Noord (Arjan)

4.3 European Council of Autistic People (EUCAP) Europe

De afgelopen jaren zijn een aantal Europese organisaties die de belangen van autisten in hun land proberen te behartigen met elkaar in contact gekomen. Inmiddels heeft dat geleid tot de oprichting van een overkoepelende vereniging met de naam Eucap.

Hierin werken 16 'autistic-led' organisaties samen om elkaar te helpen en om samen een rol te spelen bij het beïnvloeden van beleidsmakers. Daar waar van toepassing zoekt

Eucap contact en werkt samen met vergelijkbare organisaties.
Robert is onze vertegenwoordiger in EUCAP.

4.4 *Werkgroep Werk*

De werkgroep Werk binnen PAS zet in voor de inclusie van autisten of mensen met een ASS en betere werkomstandigheden.

Wij zijn actief geweest in verschillende groepen die te maken hebben met werk.

Peter en Roderik hebben zich ingezet voor autisten en mensen met een beperking in het algemeen via de Klankbordgroep Banenafspraken Overheid. Deze Klankbordgroep (KBG) ontving de afgelopen vier jaren subsidie van het Ministerie van SZW. Dat is nu ten einde gekomen. De Klankbordgroep gaat door met ondersteuning van de Landelijke Cliëntenraad en is in transitie.

Gabrielle heeft zich ingezet in voor de Klankbordgroep Buiten Banenafspraken (KBB) van [Iederin]. Klankbordgroep Buiten Banenafspraken is een groep van mensen die een beperking hebben, maar buiten de Banenafspraken vallen. Daardoor is het voor deze mensen veel ingewikkelder om ondersteuning te krijgen bij het werk.

Recent heeft de KBB besloten om samen te werken met Start Foundation, een fondsorganisatie die samenwerkt met een groot aantal werkgevers die graag mensen met een beperking in dienst nemen.

Er is altijd ruimte voor leden van PAS om zich bij de werkgroep Werk in te zetten.
(werken@pasnederland.nl)

5 *Communicatie*

5.1 *Website*

Ondanks het aanbod van een aantal leden is het door bestuurlijke zwakte niet gelukt de website aan te pakken.

De activiteiten van PASSA worden vermeld, de contactdagen worden sinds kort door de coördinatoren bijgehouden, en een enkele keer wordt er iets op Nieuws geplaatst.

5.2 *Social Media*

Op Twitter wordt regelmatig gepost.

De toegang tot Facebook is sinds kort weer op orde, en wordt voor de contactdagen gebruikt.

5.3 *Ledenbrief*

Er zijn een aantal keren digitale Ledenbrieven verzonden met nieuws voor onze leden.

Jaarlijks biedt het bestuur ook een papieren document aan met de uitnodiging voor de ALV en informatie over de vereniging. Hierin zijn ook de plannen voor het komend jaar te lezen.

5.4 *Nieuwsbrief*

Afgelopen jaar zijn twee keer Nieuwsbrieven verzonden. Nieuwsbrieven gaan (i.t.t. Ledenbrieven) ook naar mensen en organisaties buiten de leden van PAS.

5.5 Telefoon

Wij zijn als PAS middels een voicemail te bereiken. De inhoud van de door ons ontvangen berichten is vrij divers. Wij realiseren ons dat het enigszins teleurstellend kan zijn als je niet direct persoonlijk iemand kunt spreken en de beantwoording soms wat langer kan duren. Met in het achterhoofd onze verenigingsdoelstellingen zien wij echter geen directe noodzaak dit te veranderen.

5.6 Beurzen/Informatiekraam

Vanwege Corona hebben we in 2021 niet op beurzen gestaan.

5.7 Drukwerk

De postversie van onze jaarledenbrief wordt door vrijwilligers geprint en verzonden. Het printwerk voor de contactdagen zien we teruglopen. Veel flyers worden digitaal verzonden, of door de gastheer / gastvrouw zelf geprint